

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 kr-ért igrtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felvételére **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.

Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincez.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) címzettül; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

✂ Kéziratok nem küldetnek vissza. ✂

Történelmi fejtegetése

a régi eleinkről ránk maradt némely szokásos mondások és kifejezéseknek.

II.

Hol veszi eredetét a magyar nyelvben ez a szó boszorkány?

A régi eleink a mágusokkal egyértelműen a jó Istenen és jó lelkeken kívül hitték egy rossz lelki valóságot, melyet neveztek aherman vagy arimánnak.

Ezt az arimánt, mely is a chaldaei nyelven hazugot, csalárdot jelent, a zsidók nevezték sáttánnak, a görögök diabolusnak, mind a két szó tehát hazudozót, rágalmozót jelent. Az arimán név fennmaradt a magyar nyelvben e szóban ármányos, mely annyit tesz, mint a sötétség fejedelmével tartó vagy azt követő álnok, kártékony ember. Az arimán magyarul ördögnek vagy a régi írás szerint urdungnak nevezetik, mely is chaldaei nyelven hasonlítva származnék e szóból har, mely térszen ellenséget, dag tesz pedig voltaképpen halat, a magyar nyelvben pedig mindennemű holttestet és így ördög annyit tesz mint bűdös dög, ellenség. Ezeket az ördögöket oly hatalmas rossz lelkeknek tartották régi eleink, a melyek sok alakban szoktak megjelenni az emberek ijésztésére és azon balhiedelemben voltak, hogy azok némely rossz emberekkel szoros barátságban vannak, kik is azok segítségével által sok titkos dolgot megtudhatnak, sok emberi erőt fölmulul cselekedetet vihetnek fekéhez.

Ezeket az ördögökkel barátkozó embereket nevezték eleink, midőn a persák szomszédságában laktak buzur-čanoknak a mi annyit tesz mint magvezér, mert buzur magot, chan pedig vezért jelent, vagyis boszorkányoknak, melyek iránt az a balhiedelem kapott lábra, hogy azok éjjel járnak s pedig 12 órákor, miért is az éjjeli 12 órát az örök nem merték megkíáltani vagy megtükkölni, attól tartván, hogy az ördögök elragadják vagy a toronyból levetik.

Ez tehát eredete a magyar nyelvbeni boszorkány szónak.

III.

Hol veszi eredetét a magyar nyelvben ez a szó garabonczás és tátos?

Régi eleink Ázsiában laktukkor vallási szertartásuknál papjaikat a magusok közül választották; persa nyelven a magus szó azt teszi a mit nálunk sacerdos.

A magusok miként azt Strabó feljegyzé sokan voltak s mivel hivatali alkalmazást nem nyerhettek mindenfelé széjjel jártak Európában és Ázsiában. Ő közöttök a pap-ság firólíra ment, mint ez az egyiptomiaknál is szokásban volt.

Eleink tehát Ázsiában laktukkor az ő magusaikat nevezték babnak vagy papnak, mely szó a persáknál atyát jelent.

És minthogy eleink az indusokkal szomszédságban voltak, ezeknek papjaitól kölcsönzött névvel nevezték a közöttük levő tudákos embereket karabonczoknak vagy fekete papoknak.

Ezek sanyaru életet élő szenvedő barát formák voltak, szigoru életet folytattak, kóborlottak, rongyosak és szennyesek voltak és igen kevéssel megelégedtek.

Foglalkozásuk volt az embereknek jó szerencsét kívánni, földjüket, munkáikat érthetetlen szók mormolása, bizonyos ceremóniák, füstölések, vízhintés által megáldani s a balgatag emberek azt hitték, hogy mindezek hasznosak; de ellenben a kit ők megátkoznak, azoknak kárunk következik, ezért ha valamicske jutalmat kértek tőlük a garabonczás diákok pl. tejet, kenyert s más efféléket, azt kézséggel megadták, és bizony a virgoncz eszű utazó diákok nem egyszer javukra is zsákmányolták ki a garabonczás diák elnevezést.

Régi eleink karabonczai közt oly tudákos egyének is voltak, kiket ők tátosoknak nevezték. — Ezek nevéket azon chaldaei szótól vették data, mely törvényt, rendelést jelent. Dátos tehát — vagy tátos — jelent olyant, ki törvényt s rendelkezést ad az emberek elé és azoknak foganatosítására intette azokat.

Ezek voltak régi magyar eleink közt a tanítók. Ezek tanították a gyermekeket a vallásra s az erkölcsi szabályokra. Tanították azon énekekre, melyeket az áldozat alkalmával énekelni szoktak, vitézi versekre s ezeknek dallammal előadására, ezért monák a magusok az éneklést is tanulásnak vagy danolásnak, de gyakorolták az ifjakat nyilhajítás, nyilazás, dárdahajítás és kardforgatásban, s innen eredtek a tátosok hadakozásairól, az ő széllel versenyt futó lovaikról való meséik az öreg asszo-

nyoknak. A tátosoknak vagy tanítóknak szegődség szerint volt fizetésük.

Ez tehát eredete a magyar nyelvben fennmaradt tátos szónak.

Tóth Antal.

Habemus papam.

„Az új pápa megválasztottát” ezt a hírt hozta a távirtda a világvárosból.

Az a szerencsés, a ki most Péter székebe ülhet Peccinek nevezetűk s XIII. Leo nevet vett fel. A Pecci név ismeretes világszerte, hogy az emberiségre nézve milyen jelentőséggel fog birni az új pápa pápasága, mi azt hisszük, azt reményljük — jóval.

Az új pápa XIII. Leo nevet vett fel. Nomen est omen azaz a névnek van valami jelentősége és ha a Leo névre gondolunk, annak kedvezőtlen jelentősége van. Azon papák, kik e nevet viselték, mindig az egyház bajnokai, előharcosai voltak, beleelegítették magukat minden lehető világi ügybe sőt X. Leo egyenesen oka volt, hogy annyit tengervér folyt. — Azonban ez a körülmény ne tegyen bennünket elfogultakká, mert I. Leo meg nagyon békés természetű egyéniség volt s nagy nevet vivott ki magának, meglehet, hogy az új pápa előtt ennek szellemen lebegett, midőn a Leo nevet vette fel.

Az új pápa — ha az előjelek nem csalnak — az egyházi kormányzat gyeplyét fogja feszesen kezében tartani, vagy más szóval az erkölcsiéget és vallást igyekszik uralomra juttatni s a világi hatalommal való összeütözést nem keresi szándékosan. Az új pápa felvilágosodottabb szellem, minthogy be ne látná, miszerint az egyházi s világi hatalom közti küzdelem olyan természetű, de melyben mindegyik fél csak veszthet, de

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A két lábú farkas.

VIII.

Az éji kalandor.

Nem vagyok én oka semminek,
Édes anyám oka mindennek;
Mért nem adott engem olyanak,
Kit szívem választott magának,

Delet harangoztak Sándorka mégis az ajtó mögötti lészán nyújtózott, mint a darab fa, világon voltát sem tudván. Anyja megfordult a szobában, el-elnézdelte őt, szerette volna fel is költeni, szerette volna nyugodni is engedni.

— Tálalhatok nemzetes asszony? — bekiálta a szolgáló visító hangon, nem sokat törődve a korhely álmával.

— Csitt te meggondolatlan! fellármázod szegényt! — csigattá a szolgát.

— Fel is lármázott, mert hiszen nem is nyughatik itt az ember, olyan mintha pokolban volna — mormolá Sándor, s a másik oldalára feküdt.

— Ugyan kelj föl már, hiszen a szemed alszod ki — kérte anyja.

— Nem aludtam én egész éjjel a meleg dunyha alatt.

— Hát ki parancsolta, hogy a koreszmában tivornyázzunk hajnalig? Isten az éjt rendelte nyugalomra és a nappal munkára.

— No lássa édes anyám én éjjel dolgozom és nappal alszom.

— Kelj föl édes fiam! no harajj valamit s aztán ismét ledülhetsz.

Sándor feltápáskodott s akkorát ásitott, hogy a szolgáló megijedt, miként eltalálja nyelni.

— Hol van hát? — kérde szeméit dörzsölve.

— Tálalj hamar, hívd be a szolgát is — mondá Kata asszony és Sándor az üres asztal mellé telepedett, de midőn felhozták is az ebédet, csak úgy turkált benne, minden izetlen volt s anyja utóbb megbánta, hogy felköltötte.

— Már látom meg kell házasodnom, hogy néha jó falatot ehessem saját házamnál — mondá Sándor, haraggal taszítván el maga elől a tálat.

— Ejnye pokol égessen meg, ha az operenciáról hozod is a feleséged, még sem főz külön ételt, mint én — felcsattant haraggal Kata asszony, kinek az esett leginkább zokon, hogy fia a cselédeknek szarvat adott, kik a nélkül is mindig zsembélték a sovány étel ellen.

— Már bizony nemzetes asszonyom! — közbe szolt a szolgáló, kinek lelkét rég nyomta a sok rossz habarék — Sándornak igazsága van, mert szolgáltam én itt boldogult bátyám uram életében is, de akkor kijárt a cselédé, most pedig alig várja az ember az ujesztendőt.

— Itt van la, eddig sohasem volt panasza, s mióta az urfi fellovalta őket, mind nekem esnek — mondá Kata asszony és csaknem elpityeredett mérgében.

Az ebédnek hamar vége lett, kétféle nem is tarthat soká s a cselédek dolguk után láttak, csupán Sándor és anyja maradtak a szobában. Mindketten soká hall-

gattak, mert mindkettő azon tanakodott, mikép kezdje meg a beszédet az előbbi összszörrenés után.

— Édes anyám! innen-onnan huszonkét esztendő leszek, talán már ideje is volna megházasodnom — így törte meg Sándor a siri csendet.

— Mit bánom én, csak házasodjál, majd az kedvedre tud főzni — mondá Kata asszony, ki nem tudta elnyelni egy könnyen, hogy valaki az ő szakácsi bölcsességében mert gázolni.

— Hát haragszik édes anyám?

— Nem haragszom biz én, hanem fájdalmasan esik, hogy a kit kilencz hónapig szívem alatt hordoztam, fáradság s virrasztással felneveltem: vénségemre úgy bánik velem, mint a konyhaszolgálóval — mondá anyja s könyűi csakugyan kigördültek, s ha lehet a könyűknek hiinni, alighanem azon gondolat facsarta azokat Kata asszony szeméből, hogy ő annak oka, ha fia úgy bánik vele, mint konyhaszolgálóval.

— Ne sirjon hát édes anyám! hiszen tudja, hogy nem mindig egyforma kedvem van. Ugy-e nem haragszik? — kérlelte anyját Sándor, ki később maga is megbánta, hogy cselédék előtt kelt ki az ellen.

— Nem haragszom édes fiam! — mondá szeméit törölgetve — tehát megakarsz házasodni? azt nagyon jól cselekszed, látod édes fiam! öreg vagyok, a segítség nagyon jól fog esni.

— Hiszen azért akarok én is, de meg ha az ember egyszer házasodni akar jobb előbb, mint utóbb.

— Gondoltam én azt szerelmem gyer-

mekem, s néztem is ki számodra egy derék nemes leányt — mondá anyja a nemes szót egy kissé erősebben megnyomván mint a többi.

— Már édes anyám! ha én akarok házasodni, akkor kikérem én hadd nézzen ki magamnak; mert én bizony nem bánom akár nemes, akár nagyságos, de ha nem kedvemre való, nekem teremfűtse nem kell.

— No de csak rangodon alól nem fogsz házasodni.

— Nem tudom én édes anyám azt sem mi az én rangom. Paraszt vagyok, ha ez rang, ezen alól ha akarnék se tudnék házasodni, mert ezt tartja a világ legutolsó rangnak — mondá Sándor, s a mint a vég szavakat kiejtő szavai keserűségéből azt lehete kivenni, hogy minden romlottsága mellett fáj keblének a tudat, hogy a földmives osztályt tartják honunkban az utolsóknak. Ha kérdjük őt tán nem fogja megmondhatni miért fáj e tudat? nem fogja mondani „azért, mert az az első osztály,“ hanem tán fogja mondani „azért mert annyi millió ember több tekintetet érdemelne.“

— De hát vetted már valakire szemeidet? — kérde anyja.

— Négy év óta szeretem Kalló Zsuzsit és senki más nem lesz feleségem mint ő!, tudja meg édes anyám! — mondá Sándor erős elhatározottsággal.

Kata asszony kissé megdöbent fia férfias hang kifejezésén, de anyai tekintélyét nem akarván egészen lábbal tapodtatni; de nem akarván főképp, hogy nemesi rangja sértessék meg az által, hogy fia paraszt és zsellér leányt vegyen nőül: — házmhoz

nyerni egyik sem képes, mert míg a világi hatalom akadályoztatik előhaladásában, addig az egyházi hatalom minden szellemi s anyagi erő pazarlása dacára egy lépéssel sem megy előre. Az államnak szüksége van az egyházra s az egyháznak szüksége van az államra s a hasztalan küzdelem csak mindegyiknek erejét békíti. Egyelőre egymásra vannak utalva s e viszony még sok évtizedig tart, ha reményleni szeretjük is, hogy eljő az idő, a melyben maga a világi törvény elegendő lesz arra, hogy a társadalmat összetartsa.

Igaz ugyan, hogy nincsenek alapos okaink, a melyek határozottan jeleznek, hogy XIII. Leo pápasága áldásos lesz az emberiségre nézve; de okunk van ezt hinni s reményleni, ha emlékünke visszaidézzük mindazt a mit Pecci bíbornokról, az új pápáról hallottunk s olvastunk, s kinek szelleműs s szívósságot kifejező arca jogot is ad e feltevésre.

Pecci bíbornok született 1810-ben déli Olaszország Cerpinetto nevű községében; igaz, hogy közel van a hetvenhez; de szellemének ruganyossága s üdesége nem árulja el az agykort. Magas, nyulánk termetű és sovány mint egy vezeklő. Hangja érczes, csengő, ha beszél; bár kissé orrhangokat ad, ha valakivel bizalmasan beszélget. — Magánéletében egyszerű, meleg, szeretetre méltó, szelleműs. Az egyházi szertartásoknál szigorú, komoly és tekintélyt-tartó lesz. Ily ünnepélyes szertartásoknál nem látszik rajta semmi mesterkélit, hanem tekintet parancsoló s egyuttal lekötő.

Hajthatlan lélekerejéről tanuskodik azon idő, midőn Beneventben pápai követ volt s három hó alatt kiirtotta a brigantikát, a kik e tartományt rettegésben tartották. — Hasonló szigorú tanusított mikor Spoleto s Perontában volt követ. — Az ő kormányzósága alatt történt, hogy a börtönök mind üresek voltak. Antonelli bíbornok gondosan távol tartotta Rómától, mert versenytársát szemlélt benne. Pecci bíbornoknak erős küzdelmeket kellett vívnia; de sohasem hasonlott meg önmagával, erős hitű, hajthatlan katolikus s mélybelátású politikus.

Mind e jelek azon reményre jogosítanak, hogy XIII. Leo pápasága nem lesz oly viharos, mint volt elődjéé. Ugy legyen!

P. V.

Könyvismertetés.

„Emlékkönyv a székesfejérvári püspöki megye százados ünnepére 1877.” Közrebo-
csátják: Károly János és Nyirák Sándor
egyházmegyei lelkészek.

Örömmel vesszünk minden oly könyvet kezünkbe, mely akár megyénk akár városunk történelmi s régészeti multját, vagy legalább az arra vonatkozó adatokat tárgyalja, azon reménnyel lelkésítve, hogy talán lassanként az összegyűjtött adatok nyomán e megye s város általános történelmének monographiája elkészül.

nem fogod hozni koldus rongyodat — mondá haragra csattanva.

— Azzal még nem ijesztett rám édes anyám! — mondá Sándor hidegen — mert akkor én megyek Zzuzsi házához.

— Tán megbolondult az a leány, hogy ingyen élőt vesz nyakára, holott most csupa beteg anyját alig képes tiz körme után táplálni.

— Dolgozni fogok én is.

— Te? te dolgozni? te, ki naphosszat keresztül szalmaszálat sem teszesz? te fogsz dolgozni? no abból bizony szegény feleséged csak egy karéj kenyeret sem vesz, a mit te keressz, — mondá anyja gunyosan kacagva.

— Hiában nevet anyám! — közbe szolt Sándor, ki anyja lenézése által magát sértve érzé — Zsuzsi kedviért a tűzbe is belemegyek.....

— Elhiszem, de a dologba nem.

— Oda is, mert szeretem — lón a válasz.

— S anyádat nem szereted e szerint, mert annak kedviért soha nem dolgoztál? — kérdé anyja, kit viszont ezen kifejezés sértett.

— Szeretem mint szülő anyámat, de jobban szeretném, ha máskép is nevelt volna. — mondá Sándor, kit keserűen bántott azon gondolat, hogy anyja, ki büneit elnézte, sőt néha elősegítette, most leg-szentebb ügyében, szerelme dögében, nem segíti, de sőt ellent munkál.

— Mit? s te azt veted szememre, hogy nem illó nevelést adtam? te sült paraszt, ha én nem gondoskodom rólad? eltakarod-jál házamtól, mert szemeidet vájom ki —

Jelen művet hasonlóképen örömrzettel vettük olvasásra fel, mert történelmünket tárgyazó gazdag adatokat tartalmaz.

A mű emlékkönyv lévén, nem rendszeres történelmi mű s ezért mint ilyen véteik ez alkalommal ismertetés s bírálat alá.

Ha mint rendszeres művet kellene bírálnunk, akkor felette a critica szigorubb lenne, de nem lévén az, már cziménél fogva sem eshetik az ily irányu bírálat alá.

A terjedelmes mű inkább csak felidézni szándékozik az egyházmegye alakításának százados ünnepén azon történelmi phazisokat, melyeken itt körülünkben a katolicismus átment s előadni az erre vonatkozó történelmi adatok gazdag tárházából több helyen nagyon rövid, másutt elég terjedelmesen összeszedett ismertetéseket.

A mű mint emlékkönyv, elismerést érdemel s méltán köszönettel fogadja megyénk minden történelmi- s régészet-kedvelő polgára már azon szorgalmas buvárlatnál fogva is, melylyel sokszor közérdekű adatokat hoz napfényre.

Egyházi lévén ugyan kiválólag e mű irányu, a mennyiben nagyrésben csak az egyházi élet történelmi fejlődését, egyházi személyek szereplését tárgyalja, de mégis sokszor áttér a világi élet történelmére is, s a történetírónak több világosító adatokat nyújt e téren; de különben is főleg a mohácsi vész előtti időkben oly szorosan függ össze az egyházi élet a világi étellel s a történelmi fejlődés oly szorosan összenőtt, hogy egyiket a másik részletes fejtegetése nélkül előadni s megérteni alig lehetne.

Pauer János püspök ur történelmi nagy munkája mellett ezen emlékkönyv is méltán foglal helyet püspöki megyénk százados évfordulója alkalmával, annál is inkább, mert több oly történelmi adatot tárgyal, melyek még vagy épen nem, vagy csak némileg voltak felvilágosítva.

De térjünk át ez emlékkönyv közlebbi ismertetésére.

A mű nem rendszeresen, hanem egyes szakaszokban fejtegeti külön önállólag az egyes intézmények, szervezetek, egyházak stb. történetét, úgy hogy minden ily szakasz külön álló műként foglalhatna helyet, akár külön füzetben is — épen azért jelenleg e szakaszok szerint ismertetjük a művet.

Az első szakasz a püspökség alapítása, részletesen, összefüggőleg, logikai rendben adja elő az okokat, melyek a püspökség alakítását előidézték. Ezután vers következik, mely mint alkalmi költemény megállja helyét.

A város története közel 35 oldalon tárgyalatik, nem annyira önálló mű, mint a már meglevő adatok rövid összegyűjtése, egyes helyeken túl részletes, másutt a fennlevő adatokat is elhagyja, mellőzi; különben mint szorosan egyházi műben nézetünk szerint bővebben nem is fejtegethető. E cikk nagyrésze Csapó művéből vétetett át.

A székesfejérvári templomokról szóló cikk a jelenlegi templomok részletes leírását adja elő.

A tanodákról irt cikkben legérdekesebb a Paulinus derék magyar szerzetéről irt rész,

mely ha nem is ismeretlen, de a közönség által nem annyira általánosan tudott dolgokat adja elő. Az újabbkori részlet az már közelebb az iskolai értesítőkből általán tudva van.

Legérdekesebb, legsikerültebb a Nagy-Boldogasszony basilikája; a Szent István által alapított székesfejérvári prépostság és társas káptalan, ugy a város többi templomai és monostorairól irt három cikk. Történelmi buvárlat és tanulmány eredménye mind a három s a cikkek itt önálló nézeteinek is kifolyást enged, s az újabb tudományos buvárlat eredményeit hasonlólag beillesztette a cikk keretébe.

Azonban nem mellőzhetjük azt, hogy több helyt elfogult a szerző, s több helyt a cikk keretébe, egy történelmi értekezésbe nem vágó, inkább politikai irányu dolgokat sző be. Nevezetesen az egyházi javak elidegenítése ellen nagy hévvel küzd s egész politikai irányban, holott jelenleg e kérdés támadás tárgyát nem képezte s nem alkalmi, különösen olaszországi viszonyokat is beszöni a másképp igen sikerült keretbe.

A székesfejérvári megyés püspökökről irt cikket bővebben nem ismertetjük, azonban az elfogultság több helyt ad kifejezést a sorokban, különösen a közel mult időkre nézve is. Ez életrajzok közül nem mindre mondható a történelmi hűség és őszinteség.

Az apátságok ugy a prépostságokról szóló cikk ismét az egyik jobb részletekhez tartozik s érdekes adatokat tartalmaz.

A romankorú s egyéb régi épületek maradványainak ugy romoknak felhozása, leírása igen czélszerű volt, habár nem teljesen kimerítő is, mi különben ily mű keretét meghaladná.

A nevezetesebb helyek leírásánál nagyon kár, hogy Bodajk és Ráczkevével beelégedtek, mert igen sok gazdag történelmi multu községünk van, melyek nagyobb méltatást érdemeltek volna. Ráczkeve leírásánál egy kevés elfogultsággal járt el a szerző, a történelmi adatokat itt nem szigorú kritikával mérlegelte, így a többi közt mondja a 260 lapon, hogy egy sírkövön „Comes Chepeliensis“ fehrat volt, miből azt következteti, hogy Csepel szigetnek főispánja volt. Bővebben mi sem idézhetvén e kérdésnél ez alkalommal, de megjegyezzük, hogy a comes nem mindig főispánt jelent; hanem igen gyakran más hivatalok is czimtetnek így a régi okmányokban, a váradi regestumban a falusi bíró is vice comesnek nevezetik. Valószínű tehát, hogy e czim is valamely ispánt, vagy hasonló bírói tisztet jelentett a Csepel szigetre vonatkozva, de nem a hazai közjog értelme szerinti főispánt. Megjegyezzük még itt azt is, hogy az Árpádokorbéli idézeteknél szerzők gyakran a „comes“ szót „gróf“-nak fordítják, holott e korban „grófok“-at még a mai értelemben s czimrel nem ismert történelmünk és közjogunk, mivel a „gróf“-i rang jelentősége a mai értelemben véve a XVII-ik századot alig haladja meg. A „comes“ név hivatalt jelentett, korábban ugy látszik felváltva különféle variációkban, később már méltósággal is összekötve.

jának, ki két csipejébe sülyesztett karokkal állt előtte.

Nem bánom soha, nem bánom ha felakasztanak is, akkor is azt mondom hála Istennek! — mondá az anya alig pihegve mérge miatt.

— Adja Isten, hogy soha ne szoruljon fiára!...

— Nem szorulok, nem is akarok szorulni, ha kell ma férjhez megyek, kapok én még férjet, ... már most azért is férjhez megyek ... ugy ni ... holnap ... még ma férjhez megyek — dühöngött a megsértett s elkeseredett anya, ki azt sem tudta dühében mi szó jön nyelvére.

Sándor nem szolt többet, hanem nyakába keritvén subáját, mintha semmi sem történt volna füttyürészve kiindult a házból, s a konyhában mosogató szolgálónak: — Te aztán ki ne hagyjatok a lakadalomból gunyosan odavetvén, elbolygott.

Ezen jelenést csak azért irtam le oly hosszasan s részletesen, hogyha valaha e regényt oly bolond és ferde gondolkozásu anya olvasná, mint Kata asszony, lássa meg mint tükröben hová visz a kényeztetés, s a rossz, hibás nevelésnek mi a következése. Tiszteletlenség és szemrehányás, ha a gyermek azon tudatra ébred, hogy minden bünei s romlottsága oka anyja. Más oldalról Kata asszonyban egy gyér képét akartam adni a rangkørságnak, s azon mindennap tapasztalható üres pöffszekedésnek, miszerint gyakran az, ki a mindennapi kenyérből alig evett eleget, s kinek alig akadt meg nyakán a zsinóros

A régészeti gyűjtemény leírásánál nagy részben Szász Károly egy érdekes cikkjét követte a cikkek között azonban több részben e rovat és czim alatt kimerítőbben is irhattak volna. A megyei régészeti gyűjtemények ismertetésénél nagy szolgálatot tett volna cikkeknek, ha a „Székesfejérvár“ lap 1871-ik évi folyamát átnézi ott egy cikkben elősorolva vannak a megyei gyűjtemények. A könyvtárak közül mellőztek több nevezetesen, a gyűjteményekből kifele-

leddék a megyei s városi régiségárt, mely szintén érdekes adatokkal bir. — Azonban ezek mellőzése mellett is nagy szolgálatot tett a szerző az agárdi nádasi könyv- s levéltár ismertetésével s méltán örülünk, hogy e nagy becsű levéltár, habár röviden is — bemutatva van a magyar közönségnek.

Iróink rovata hiányos. A jöltevőink névsora méltó helyet foglal el az emlékkönyvben. Végre az egyházmegye névtára a plebániák sorozata szép számú történelmi adattal fűszereze tárgyalatik.

Jelen művet hiányai mellett is őszinte örömmel üdvözöljük s mondhatjuk átolvasás után meglepődéssel tettük le.

A kutfőkre nézve megemlítjük, hogy épen a legközelebbiekett vették kevés figyelembe; mert különösen a helyi lapok mult évi folyamai történelmi adatokban gazdagok, melyek közül Rosty Zsigmond jeles cikkeit a fejezvéri egyházakat illetve kár volt — fel nem használni.

Az egyes helyek, községek leírásánál bár ilyen kevés volt, mégis azon kiváló részletesség, melyet tanusítottak épen jó utmutató arra, hogyan kelljen megyénk községeinek monographiáját majdan a megye nagy monographiájának keretébe beilleszteni.

Végre újjólag színtén ajánljuk a különben is izletes kiállítású művet a nagy közönség figyelmébe, megyénk s városunk multját illetve e művéske elolasásával szép tájékozottságot szereshetnek. — A mű kapható Székesfejérvárott, Klökner Péternél. Ára csak 2 frt.

—y—

Kivonat

a székesfejérvári kir. ügyészesség 1877. évi büntügyi statistikai kimutatásából.

I. A bünvádi feljelentések száma, melyekben az eljárás mult 1876. évben be nem fejeztetett 225, 1877. évben beérkezett 716, lett összesen 941.

Ezekből az év folyamán vizsgálat elrendelése nélkül, mint bünvádi eljárásra nem alkalmas elvetett 83, más törvény-székhez áttétetett 18, vizsgálat folyamán más törvényszékhez áttétetett, vagy már megindított bünvizsgálatba beosztott 49. A vizsgálat folyamán megszüntetett: a) bünteti hiány miatt 225, b) büntet vagy tettes ki nem puhatolhatása miatt 112, c) bünvádi végtérvalás által 294, összesen 781. 1877. év végén döntő határozattal be nem fejeztetett 160, összesen 941.

Vizsgálati fogságban maradt 1876. év végén 40, 1877. évben érkezett 235, összesen volt 275 személy.

mente rongya, melyről az ezüst gombok zalogban heverték: lenézte, gúnnyal illette azt, ki az élet kényelmeiben turbé-kolt, csak azért mert neve eleibe nem biggyeszthette azon előnevet, melyért az ügök dicsőséggel harczoltak, de melyre az utódok szennyfoltot vontak. Kata asszony elnézte fia romlottságát, elősegítette annak pajkosságait; s képes megtagadni azt midőn szive sugallatát követve azt akarja oltárhoz vezetni, kitől földi boldogságát reményli, ki szelid jelleme által a vad erkölcsöket meg tudná szelidíteni; a munkás és tisztakeblű leányt, kinek minden büne csak az, hogy apja szegény napszamos, de becsületes ember volt.

Nincsen apám, nincsen anyám!
Az isten is haragszik rám,
Árva vagyok, mint a golya,
Kinek nincsen pártfogója

dudolgatá magában, s így ballagott Sándor Iczik felé. (Folyt. köv.)

Mézeskalácsra valók.

X.
Esztenőre vagy kettőre,
Én leszek a szived öre.

XI.
Mit ér a szív, ha nem szeret!?
Édes kincsem isten veled!

XII.
Szép leány
Deli termetéddel:
Szívemnek
Nyugalmat vetted el.

XIII.
Mézeskalács édesége
Lett forró csókjaink vége.

Borongó.

Eze
folyamán
folytán,
13, d) te
ben 8,
104, oss
A v
napon al
8 hat ho
187
maradt
II.
tekért pe
perbe fo
187
bevégezt
függőben
tett 387.
felment
24, itele
magát sz
székhez
III.
ítéletett
személy,
bizonyít
IV.
50 nő, 6
alul 19
7 nő; 2
92 férfi,
60 éven
hajadon
özüveg
férfi 17
19; kik
1, evang
lita 19
Fog
foglalkoz
155, ipa
ves 92,
tudomán
tisztvisle
megneve
látagok
olvasni
egyén,
vagyon
bíró 12
1 egyév
fogva 2
vlt fog
ért volt
büntette
V.
törvénye
ügy int
dolgotat
tatott 1
fogságba
6 egyév
hétnél k
egyéni
elitelték
férfi irá
maradt.
VI.
alkalma
mester
Ra
99 1/2 kr
fr. 94^{se}
1652 fr.
Az
intézetb
tését ki
a férfial
száma
év vége
és 15 r
VI
kesfejér
fogházá
foglyail
ján leta
74 nő,
intézek
nő; b)
miatt 2
elleni k
erkölcsi
e) mezé
Az
más k
kr. ada
Ha
sem a
és foly
A
rásbíró
járásbir
azok r
illetéke
ellenőrz
gáltans
Sz
Az 0
F
ben a v
keivel
melyek
sitva v
gyan k
bánni.

Ezekből elbocsátott: a) a vizsgálat folyamán 96, b) a vizsgálat megszüntetése folytán, c) bizonyítékok elégtelensége miatt 13, d) teljesen felmentő ítélet következtében 8, e) a büntetés foganatosítása által 104, összesen 235 személy.

A vizsgálati foglyok közül 75 egy hónapon alul, 121 1—3 hóig, 30 3—6 hóig, 8 hat hótól egy évig, és egy 1 éven felül volt vizsgálati fogságban.

1877. év végével vizsgálati fogságban maradt 40 személy.

II. 1876. év végén különböző büntetésekre perbe fogva maradt 41, 1877. évben perbe fogatott 436, összesen 477 személy.

1877. év folyamán a bűnvádi tárgyalás bevégeztetett 441 személy ellen, ez év végén függőben maradt 36 személy ellen, elítéltek 387, bizonyítékok elégtelensége miatt felmentett 23, büntetlenek nyilvánítottak 24, ítélet előtt meghalt 2, szabaddalón lévén magát szökés által kivonta 4, más törvényszékhez utasított 1, összesen 441 személy.

III. Az elítéltek közül 5—10 évre íteltetett 6, 1—5 évig 40, 1 éven alul 341 személy, és pedig 218 önállomással, 169 más bizonyítékok alapján.

IV. Az elítéltek között volt 337 férfi 50 nő, összesen 387. — És pedig 20 éven alul 19 férfi, 3 nő; 20—24 évig 69 férfi, 7 nő; 24—30 évig 81 férfi, 11 nő; 30—40 évig 92 férfi, 14 nő; 40—60 évig 66 férfi, 14 nő; 60 éven felül 10 férfi, 1 nő. — Nőtlen 147, hajadon 8, nős férfi 179, férjhezett nő 32, özvegy férfi 11, nő 10, gyermekkel bíró férfi 175, nő 31, gyermektelen férfi 162, nő 19; kik közül rom. kath. 243, görög kath. 1, evangélikus 40, helvéthitv. 84 és izraelita 19 volt.

Foglalkozásra nézve volt, határozott foglalkozás nélkül 33, napszámos cseléd 155, ipar- és kereskedelmi segéd 21, földműves 92, iparos kereskedő vagy gyáros 23, tudományos vagy művészeti foglalkozású 4, tisztviselő 12, földbirtokos 1; továbbá a megnevezett foglalkozás alá nem eső családtagok 46, irni, olvasni tudott 240, csak olvasni 40, irni és olvasni nem tudott 104 egyén, magasabb műveltségű volt 3 egyén; vagyon nélküli volt 241, kevés vagyonnal bíró 126, vagyonos 20 egyén, külföldi volt 1 egyén, belföldi 386; soha még nem volt fogva 248 férfi, 30 nő, kihágás miatt már volt fogva 46 férfi és 8 nő, hasonló büntetést ért volt már fogva 24 férfi, 2 nő, másnemű büntetést 19 férfi, 1 nő.

V. 1877. év folyamán a helybeli kir. törvényszék által 20 különböző kihágási ügy intézést el, melyben 59 személy vádolható, kik közül büntetlenek nyilvánítottak 13 személy, három hónalt tovább tartó fogságra íteltetett 1 egyén, 1 hónalt tovább 6 egyén, egy hétnél tovább 25 egyén, egy hétnél kevesebb 4 egyén, pénzbírságra 6 egyén; végre megdorgálásra 6 egyén, az elítéltek között volt 41 férfi, 4 nő, s egy férfi iránt az eljárás ez év végén függőben maradt.

VI. A kir. ügyészégi börtönrel volt alkalmazva egy börtöntiszt, egy börtönmester és 14 börtönőr. Rabtartási térítvény befolyt 2850 fr. 99¹/₂ kr., kiadás pedig volt: élelmezésre 5656 fr. 94³/₁₀₀ kr., minden egyéb költségekre 1652 fr. 35 kr., összesen 7309 fr. 19⁸/₁₀₀ kr.

Az elítéltek közül ez év folyamán más intézetbe szállítottak 52 férfi, 1 nő; büntetését kiállván megszabadult 185 férfi, 34 nő, a férfiak által a börtönben eltöltött napok száma 18263, a nők által 4038 nap; 1877. év végén maradt a börtönben 71 elítelt férfi és 15 nőszemély.

VII. Az adonyi, moóri, sárbogárdi, székesfehérvári és vaáli királyi járásbírósgok fogházában, saját és bűnügyekben vizsgált foglyaikon kívül jogervényes ítéletek alapján letartóztatva volt összesen 452 férfi és 74 nő, és pedig: a) közcsend és hatósági intézkedés elleni kihágás miatt 45 férfi, 2 nő; b) élet és testi biztonság elleni kihágás miatt 227 férfi, 18 nő; c) vagyon biztonság elleni kihágás miatt 172 férfi, 53 nő; d) közérkölcenség elleni kihágás miatt 4 férfi, 1 nő; e) mezeli rendőri kihágás miatt 4 férfi.

Az öt kir. járásbírósnál élelmezés és más költségekre összesen 1097 fr. 53³/₁₀₀ kr. adatott ki.

Halálozás sem a központi börtönben, sem a kir. járásbírósgai fogházakban 1877. év folyamán elő nem fordult.

A központi börtön a kir. ügyész, a járásbírósgai fogházak pedig közvetlenül a kir. járásbírósgai felügyelete alatt állanak, de azok részint a felsőbb hatóság, részint az illetékes közigazg. bizottságok által évenként ellenőrzés szempontjából többször megvizsgáltak.

Székesfehérvárott, 1878. évi febr. hó 15. Komócsy Pál, kir. ügyész.

Az országmellekek kifásítása.

(Vége.)

„Feltettem magamban, miszerint ez évben a vezetésre bízott intézet növekedésével kirándulást teszek azon vidékekre, a melyeken az utak melletti ültetés foganatosítása van s megmutatom nekik, hogy hogyan kell a gyümölcsfákat ültetni s azokkal bálni.

Az ut melletti ültetések mintaszere példáját láttam a triestri országúton mintegy 30 kilométer hosszúságban Schleinitz és Pulsgau közt, melyet Neupauer cs. királyi marburgi mérnök tetteire idézett elő.

Az erős karókkal ellátott fák alma- és körtefák, a melyek utsárral és gyepszinnel gazdagon megtömött gödrökbe vannak ültetve, a melyek most 2—3 évesek s nagy gondval ápolják, és ha csak egy is kivész, azonnal új ültetetik helyébe. Ha ez ültvények folytonosan gondoztatnak, idővel szép jövedelmet adnak s egy-egy fának ültetése csak 1 forintba kerül.

Csak azt lehet sajnálni, hogy Neupauernek azon indítványa, miszerint a nyárfák a többi vonalokról kiirtassanak s gyümölcsfákkal helyettesítsenek, felső helyen, irányadó körökben nem részesült kellő méltánylásban. — Németországból több példány ültetést tudnék felmutatni; de szoritkozom csak arra, a mit Badenben láttam, mely a nagyhercegi viz- és utszabályozási hivatal felügyelete alatt áll, nagy terjedelme mellett, saját tapasztalatom s az illető iratok betekintése után állithatom, hogy a hosszú vonalon termett gyümölcs évenként annyi jövedelmet ad, hogy az egész utvonal költségei abból fedeztetnek.

Ilyen példát más országban is lehetne felmutatni, ha az ültetésre gond s fáradság fordítatnék. A badeni példát ha kivételnek tekintjük is, megelégedhetnénk, ha az utak befásítását annyira vihethénk, hogy a kiadást félig is fedezzék. Hogy mily roppant hasznót hajtana ez az államnak minden szakértő kiszámithatja.

Tudom én, hogy e sorok átolvasása után minden oldalról azon ellenvetés fog hangzani, hogy ilyen befásítás az első 10—15 évben roppant költségre kerülne s az állam pénzügyi helyzete nem engedi, hogy az adózó polgárok új terhekkel sújtsanak, így tehát a mit irtam, csak szent óhajtam marad; hanem az ily kifogás ellen is van védőszerem.

Kezdzük meg először a gyümölcsfa ültetést azon vonalokon, a melyek most nyár-, fűz- s akácfaakkal vannak beültetve. Vágjuk ki azokat, árusítsuk el, minden kindt fa után egyre-másra lehet 5—6 forint tiszta jövedelmet számítani. Két vadfa helyébe ültessünk egy gyümölcsfát s e szerint az eladott két fa árából legkevesebb 10 forintot fordíthatunk az egy gyümölcsfa ültetése s gondozására a pénztrá terhelése nélkül.

Minden gyümölcsfateremtő tudja, hogy egy faültetés s ápolásával együtt egész életen keresztül mibe kerül: kiszámithatja tehát, hogy a vadfák ára elégséges a gyümölcsfák tenyésztésére, sőt azt állítjuk, hogy ha ily módon fogunk a befásításra, a nélkül, hogy az államra új terhet rónánk a megtakarított fölösleggel új ültvényeket teremthetnénk azon vonalokon, a melyeken nincs vadfa ültvény.

Azt is ellenvethetik némelyek, hogy nincs elegendő személyzet a fák ültetése s gondozására, mivel a mostani utkaparók s utfelügyelők semmi ismerettel sem bírnak a fatenyésztésről.

Ezen bajon kétféleképpen lehetne segíteni. Vagy egyesek vagy társulatok vállalkoznának, a melyek a kiásandó vadfákért, az utvonalat bizonyos meghatározandó idő s feltételek alatt nemcsak beültetnék, hanem a fák gondozását is magokra vennék s ha termésre kerül a sor, azt berbe is vennék. Másodszor az is kivihető lenne, hogy Würtemberg, Baden s Hessen példájára a gyümölcsfateremtés a tanrendszerrel köttetvén össze ügyes tanító felügyelete alatt az ily ültvényezést tanulás s önhasznuk kedvéért a növényekdek végeznék.

Szükséges volna még e célra egy rövid, képekkel ellátott fatenyésztési utmutató, melynek segítségével szakértők felügyelete alatt nem szakemberek is működhetnének.

Az utfelügyelő felügyelete alatt az utkaparó lenne a legillőbb közeg, a kit az ültvényekre való vigyázással meg lehetne bízni, kezdetben csekély jutalomért, később a jövedelem bizonyos százalékáért.

Harmadik ellenvetés az utak befásítása ellen az lehet, hogy az ut melletti gyümölcs a tolvajlásnak s a gyümölcsfák a nevelendő emberek pajkossága s romboló szenvedélyének nagyon ki vannak téve s alig hihető, hogy a gyümölcsöt értékesíteni lehetne.

Törés ellen biztosítani lehet a fát erős karókkal, tövissel gazdagon bevonnva; tolvajlás ellen pedig az által, hogy a gyümölcs bérbeadókat a bérlet feladata lesz 4—6 hétig örködni kibérelt fái fölött, a mit szinte az utkaparó helyettesítése csekély jutalomért. (Mí pedig azt mondjuk, hogy az utak mellékének fákkal való beültetése már annyiban is hasznos lenne a birtokosokra nézve, hogy míg a tolvaj az ut melletti fákról lophatna; addig nem bánaná a becsületos gyümölcs tulajdonos természetét s már az is nyereség lenne a mostani körülmények közt. Szerk.)

Hogy azonban eddig elmondott nézeteim egyenesen a papirkosárba ne vándoroljanak: illető hatóságokhoz következő indítványomlyal batorodom járulni.

1. Az utak mellé ültetett vadfák las-

sanként kiásandók, a hol a talaj gyümölcsfának is alkalmas.

2. A kiásott vadfák árán gyümölcsfák szerzendők s ültetendők.

3. Az illető utfelügyelők s utkaparók a gyümölcsfa-ültetés és gondozásra betanítandók.

4. Az országutak gyümölcsfa-tenyésztésre egyes vállalkozóknak, vagy társulatoknak egy fa élethosszára bérbeadóknak.

Ezen szavaimat intézem legelsőben a földművelési miniszter urhoz, a ki hivatva van állásánál fogva a mostohailag kezelt gyümölcsfateremtés érdekében valamit tenni, ragadja meg tehát a kezdeményezést s ha egész hévvel ragadja meg az alkalmat, Ausztriát rövid idő alatt a gyümölcsfateremtés országok közé emelheti és ha a kezdeményezést megragadja s az ügyet kintartással folytatja, a jó példát követni fogják a többi tartományok és országok is és ez által a jövedelemnek egy új ágát nyitja meg. H. Gothe. Mí osztjuk értekezésem azon nézetét, hogy az utmellekek hasznontalan nyárfák helyett gyümölcsfákkal szegélyeztessenek; azt is megengedjük, hogy ezen gyümölcsfákból hasznót lehetne húzni; de ahhoz nincs reményünk, hogy ez állami közvetítés mellett kivihető lenne. Legjobban tehát ezt egy nagyobb birtokosok, városi és községi testületek, a melyek a felügyeletet is könnyebben gyakorolhatnák saját közegeik által: azért ajánljuk a megpendített eszmét az illetők figyelmébe. Szerk.

Színház.

Pénteken, febr. 22-én adatott Offenbach kedves operettje a „Banditák“ második. Az operett előadása ma is igen sikerültnek mondható. Bérczy elemében volt és a rablőnököt sikerült humorral állítá elénk. Szép dalai és Popovics Marival énekelte ketősei igen tetszetek. Kedvesen játszott még Enyváry Sarolta, ki ma mint rendesen naiv szerepkerét ritka kedvességgel töté be. Közönség középszámmal.

Szombaton, febr. 23-dikán a japáni művészek mutatták be testgyakorlati ügyességüket. Arczuk nem hat valami kellemesen a nézőre; de ügyességük bámulatra ragadó. A színház színig megtelt, mi nem is csuda; mert a közönség nagyobb része az ily látványosságokban gyönyörködik.

Vasárnap, febr. 24-dikén adatott: „A két pisztoly.“ Szilgietit mulattató népszimnive, a mi mai napon nem igen mulattatott, annyira meg volt nyirbálva és úgy eltorzítva, úgy hogy a kik látták már alig voltak képesek végig nézni a nagy bakugrások miatt. Szilágyi Huglit s Hanel Stutzlit jól adták s Bogdy kedvesen énekelte azt a két népdalt, melynek kedviért e csonka mű színt hozatott. Darab után ismét ugrabugráltak. A színház tömve.

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* Budapesti Táborosy és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében megjelent ifj. Fahrbach Fülöp karmestertől „Reissaus“ polka zongorára alkalmazva. — Ára 50 kr. Kapható Klökner Péter könyvkereskedésében is.

Helyi hírek.

— A városi bizottsági tag választására, mely martius 7-én leendő megtartva, a felhívások már közé tétettek s a mozgalom élénkül, úgy látszik eredményes választásnak nézünk elé.

— Az iparkiallítás nagybizottsága által kiküldött albizottság — mint értesültünk — a szervezeti munkálatokon erősen működik, melyek mihelyt elkészülnek a nagygyűlés elé terjesztetnek.

— Pályázat. A székesfehérvári királyi járásbírósnál, előmenetel folytán üresedésbe jött egy 1000 fr. fizetés és 200 fr. évi lakbér-illetményvel kapcsolatos albírói állomásra ezennel pályázat nyitattik. Felhívattak ennek folytán mindazok, kik az állomást elnyerni óhajtanak, miszerint szabályszerint különösen pedig életkorukat kintüntető okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket 1878-dik évi márczius hó 24-ig alulírt törvényszéki elnöknél beadni el ne mulasszák. — Székesfehérvárott, 1878. évi február 21-én. Danitz Béla, kir. törvényszéki elnök.

— Enyváry Sarolta kedvelt soubrette énekesnőnk jutalomjátéka jövő hét csütörtökön fog megtartani. Ez alkalommal Strauss Jánosnak már többször adott operettje a „Böregér“ kerül színre. Ez operett közönségünknek rendkívüli tetszésben részesült, reménylünk, hogy még ez alkalommal is telt házat csinál s közönségünk méltólag fogja jutalmazni tömeges megjelenésével kedvencét, a ki a pártfogást valóban meg is érdemli.

— Hymen. Bleyer Kálmán lovasberényi fiatal kereskedő eljegyezte a kedves Weisz Ernesztin kasszonyt. Áldást kívánunk köteendő frigyükre!

— Helyreigazítás. Lapunk múlt számában az izr. nögyelet füzérkéjére vonatkozólag közzétett köszönetnyilvánításban a rendezők sorából tévedésből Reinitz Lipót ur neve kimaradt, mit ezennel helyreigazítunk.

— A „Sz.-fehérvári szinpartoló-egylet“ tagjai folyó évi márczius hó 4-kén délután 4 órakor a városház nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívattak. — Székesfehérvárott, 1878. febr. hó 23. Az elnökség.

— Színházunk jövő évi állapotját illetve nem a legszebb esélyek elé kell nézünk, mert a társulat egyrészevel, mint a debreczeni lapok írják Szilágyi és Mándoky a debreczeni színházat szándékozik kivenni; hogy nálunk intendatúra, consortium, vagy szingizagató lesz-e, még bizonytalan, de valószínű, hogy az utóbbi leend.

— A városi hatóságnál egy bába állomásra nyitattik pályázatot; a kérvények márczius 14-ik napjáig nyújtandók be a polgármesteri hivatalhoz.

— Márczius 15-ét a magyar történelem e fényes emléki napját meg fogják ünnepelni — mint halljuk városunkban is. Bizony jó is lesz, ha a mai körülmények közt hazafias érzelmeinkről egy kis életjelt adunk.

— Halálozás. Özvegy Stadelmann Józsefné szül. Páczay Katalin hosszas beteges után élte 56-ik évében elhunyt. Béke legyen porain!

— Az ünnepélyes mise a megejtett pápaválasztás felett vasárnap tartott meg a székesegyházban, melyen szépszámu közönség jelent meg. Képviselve voltak itt a helybeli különféle tisztikarok és a katonaság is.

— Az ügyvédi kamara ismét közgyűlést tartand, mert az ügyészi állás — az eddigi ügyész lemondása folytán — megürült. Az új jelöltre nézve még eddig eltérők a nézetek.

— A tüzoltó-egylet márczius hó 5-én fogja táncszestélyét tartani. A demokratikus irányú táncszestély ez évben is tömeges partolásoknak fog örüdeni, mint az előjelek mutatják.

— Színházunkban néhány vendégszerepre Soldosni is fel fog lépni, mint értesültünk, mi mindenesetre kedves hír közönségünkre nézve. Hogy mely napokra jövend el még nem tudjuk, de márczius elején bizonyára, s ha lehetséges hatzszor lép fel.

— A megyei hatóságnál két járási alorvosi állás rendszeresítését a belügyminiszter megengedte. Tehát végre sikerült ezt a megének kinyerni. E két állás betöltése valószínű, hogy a májusi közgyűlésen fog megtörténni. Aspirans azt hiszik több leend.

— A farsangi nagy bálók befejezője a helybeli jótékony nögyelet e hó 4-én tartandó táncvizigalma leend, mely népesnek ígérkezik. Különben e jótékonycély táncvizigalmát ösztönit ajánljuk a nagy közönség figyelmébe, mert ez a jótékonyág tekintetéből is megérdemli a kiváló pártfogást.

— Az ujonczozás a vaáli járásra nézve befejeztetvén, most a sárkeresztúrra nézve kezdődött meg. Hétfőn voltak a felszólalások, kedden kezdődött a sorozás.

— Gyászír. Heissler Győző vaáli jeles gyógyszerészünk sulyos családi csapás érte. Edes anyja Heissler Jánosné született Haagen Terézia e hó 20-án 83 éves korában elhunyt. Érett gabona volt, nem csuda ha a halál csírébe takarította. Áldás porain!

— Verekedés. Két r—i lakos a sógorosági viszony mellett sem fért meg a bőrben. Hanem egy kisse becsepívén összetűztek, minek eredménye az lett, hogy az egyik a másik fejét zuzta be, úgy hogy több héig feküdt, a másik hasonlólag fején s lábán kapott sérülést. A községi bíró a véres verekedést feljelentvén bár a két sógor összebékült, később mégis sulyos testi sértés miatt az egyik két a másik három havi fogságra lett elítelve a törvényszék által a hétfőn tartott végtárgyalás alkalmával.

— Zámolyon, mint levelezőnk értesít a múlt héten kedélyes táncszestély tartott az ottani nagy vendéglőben, melyen városunkból is többen részt vettek.

— A lövöldési helyiségeket jövő idényre Vierzigmann jól ismert vendéglősnök vette ki — az ételek kiszolgálását illetve.

Világesemények.

A czár vendégeskedik s a többi hatalmaknak szabad nézni, ezen képen tükröződik Európa jelenlegi helyzete. Ha a kép oly siralmas, oly reménytelen nem volna, bizony kárörömmel nézné az ember s szinte élvezetet találna abban, hogy Muszkaország mily kényelmesen falja fel a gazdag keletet s a többi kabinet mily irigy szemmel nézi ezt a vendégeskedést, míg őket lakmározás helyett a méreg eszi. És ez így van jól! Hat hónapig nézte Európa, a mint Muszkaország Törökországot darabokra szagatta. Hat hónapig vizsgálatla magát sok banga azzal a reményvel, hogy az északi hatalom majd csak felszéleteli a

Borongó.

H I R D E T É S E K.

pecsenyét s a többi is meghívja a traktára. Es most a megcsalott nagy férfiak majd megpuhulnak mérgekben, hogy így rászedettek; egyszerre nemes lelkesedéssel kelnek ki a muszka armány ellen s szent borzadályal telnek el, hogy a hitszegő muszka Törökországot felfalja, sőt — alig hihető — még a párisi szerződésekre is hivatkoznak, hogy az északi óriás étvágyát elrontásák; de a csár fület sem billenti erre a zajra s gúnyosan nevetve tovább vendégeskedik.

Az egész helyzetnek oka gr. Andrássy, mert az ő egész politikájának sarkpontja Németország volt s azt hitte, hogy Osztrák-Magyarország érdekei védelmét Berlinben találja fel. Naponként kürtölték ezt a hivatalos lapok, a nemzet zöme naponként fölriadt ezen önámítás ellen s most kidugott a szeg a zsákból, hogy a nemzetnek volt igaza. Bismark vállat vonit, kezeit mossa. Krokodill könyüket hullatna, ha Osztrák-Magyarország rövidet találna huzni; szívből sajnálná ha Andrássy és Gorcsakoff az ő kebelbarátai hajbakapnának s ez esetben senleges maradna; de rokonszenve s jóakarata Ausztria mellett lenne. Ugyan Bismark rokonszenve megér-e egy kovás-puskát s Németország jóakarata elűthetjük-e? És mily jóízűt kacaghatnak Péterváron a berlini elméncz tréfáján, a ki annyi ideig orránál fogva hurcolta Andrássyt! Mi pedig nyugodtan s tétlenül nézzük, hogy a kozákok mily kényelmesen honoskodnak meg Törökországban; hogy az északi óriás mint dobodik kelet asztala mellett, pedig tudjuk, hogy nemcsak Törökország az, melyet felfal, hanem a mi jövőnk is. De csitt! ne zajongjunk, a győzöt ne háborgassuk, hadd vendégeskedjék.

TRÉFA ÉS VALÓ.

A falusi nótárius orvos-nőyendék fia a szünetekben otthon lévén, azt kérdi tőle egy jó magyar ember, hogy miféle mesterséget tanul?

— A doktorságot — volt a válasz.
— Mikor szabadul fel? — volt a további kérdés.
— Másfél év múlva — felel amaz mosolyogva.
— Hát már akkor tud gyermeket gyógyítani ugy-e?

Egy vitéz szerb tisztnek — a ki híres volt a retirálásban — azt a parancsot adták, hogy ezt meg ezt a pontot foglalja el. Alig indult el, már egy óra múlva visszatért. A tábornok büszkölten kérdezé, hogy miért nem foglalta el. — Tábornok ur — mondá a tiszt salutálva, lehetetlen, mert ott szörnyen lődöznek.

A. Fogadjunk, hogy Csernátóni a jövő választásnál megbukik. — B. Okos ember léteire hogyan teszi fel valakiről, hogy erre fogadni merne. — A. Csakdók ön, mert Tavaszit fogadna rá. — B. Tavaszit nem értetem, mert az szívesen reszkíroz 100 szívat, ha Csernátóni lesz az ellenjelöltje.

X. asszonyág megtudta, hogy férje a mult estét egyik barátjánál töltötte nyájas enyelgésben. Kapta kalapját, köpenyét s dühösen rohant barátjához s ezen gunyos szavakat intézte hozzá:

— Asszonyom! férjem elfeledte tegnap önt kifizetni. Ön csókjai bizonyosan megérnek ötven forintot, itt van elégítse ki magát s a többi adja vissza — s oda dobott neki egy százast.

— Köszönöm — válaszolá az hidegen — az ötven forintot megtartom előlegül, mert férje ma estére megint eljő.

— Látod kedves férjem, a mi Ilonkánk 18 éves s Károly 30 éves, én abba sohasem egyezem, hogy annak neje legyen — mondá az anya.

— Hagyd el a kedves nőm, nem tesz az semmit, ha a nő 12 évvel fiatalabb, mint a férj — felelé az apa.

— Látod én sem bannám, ha te is 12 évvel fiatalabb volnál — tevő hozzá.

Vasuti menetrend.

Budára reggel 4 ó. 15 p. délel 12 ó. 5 p. este 6 ó. 36 p. Budáról reggel 7 ó. 10 p. d. e. 11 ó. este 9 ó. 35 p.
Kaniszára reggel 9 ó. 22 p. d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 66 p. Kaniszaról reggel 6 ó. 25 p. d. u. 2 ó. 6 p. éjjel 11 ó. 30 p.
Ujszónybe reggel 10 ó. 18 p. éjjel 12 ó. 23 p. Ujszónyból d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 37 p.
Veszprémben reggel 9 ó. 27 p. d. u. 4 ó. 30 p. Veszprémből reggel 8 ó. 10 p. d. u. 4 ó. 45 p.

Gabona-ár február 27-én.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	11	40	11	20	11	—
Kétszeres	8	50	8	20	8	—
Rozs	7	80	7	60	7	50
Árpa	8	20	8	10	8	—
Zab	6	40	6	30	6	20
Kukoricza	7	10	7	—	6	90

Felelős szerkesztő: Boross Mihály. Szerkesztőtárs: Hattyuffy Dezső.

Klölmer Péter, kiadó-tulajdonos.

A várpalotai határban, az Ősi határra dűlő
180 hold rét
szabad kézből eladó.
Bővebb értesítést ad a gazdatisztség Várpalotán.

Árverési hirdetés.

A székesfejevári kir. törvényszék, mint telek könyvi hatóság részéről közhiré tétetik, hogy özv. Németh Pálné végrehajtónak Ballay Sámuel és neje tabajdi lakos végrehajtást szenvedők ellen 920 frt s járulékaik iránti végrehajt. ügyében a f. évi július hó 2-án megejtett végrehajtás alkalmával lefoglalt következő u. m. 2 db fényezett ágy, 1 db kredenz, 1 db háromfiókos szublát, 1 db egyajtajú ruhaszekrény, 1 db ócska divány és 20 akó bor ingóságok 147 frt. becsértékben egy a tabajdi 483. számú tjkben A + 1. 2. sorszámos alatti szőlők s ezek függő termése 3380 frt. becsértékben az 1878. évi márczius hó 18-ik napján d. e. 9 órákor mint első, és 1878. évi április hó 18-ik napján d. e. 9 órákor mint második határidőben, még pedig az ingóságok alperesek lakásán, az ingatlanságok pedig a helyszínén megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak, u. m.:

1) Kikiáltási ár a fennebb kitétt becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitézött ingatlanságok nem fognak eladatni.

2) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben, vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3) Vevő tartozik a vételért 3 egyenlő részletben, és pedig: az első egyharmadát az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap alatt, a második egyharmadát ugyanazon naptól számítandó 3 hónap alatt, az utolsó egyharmadát pedig szintén ugyanazon naptól számítandó 6 hónap alatt. Minden egyes vételári részlet után a birtokba lépés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. tszék telek könyvi osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a helybeli m. k. adó-, mint bírói letét-pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4) Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5) Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6) A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni. Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsáttatni és csupán egy határidőnek kitézése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

8) Az ingóságok az I. árverési határon becsáron alul is készpénz fizetés mellett eladatnak.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitézött javak iránt tulajdoni- vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnek, hogy e részbeni kereseteket e hirdetésnek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számítandó 15 nap, habár külön értesítést nem vettek is ezen kir. tszék telek könyvi osztályánál nyújtsák be: különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen kir. törvényszék székhelyén vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésök végett helyben megbízottat rendeljenek, s azok neveit és lakását az eladásig jelentsék be ellenkező esetben Nemsits Gyula ügyvéd mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt székesfejevári kir. törvényszék mint telek könyvi hatóságnak 1877. évi december hó 14-ik napján tartott üléséből.

Madaras, Szekfü,
helyettes kir. tszéki elnök. jegyző.

Árverési hirdetmény.

A székesfejevári kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhiré tétetik, hogy Vinter József végrehajtónak Lefesik Pál és neje Cserveni Anna soóskuti lakos végrehajtást szenvedő alperesek elleni 155 frt. tőke és jár. iránt folyamatban levő végrehajtási ügyében a soóskuti 194. sz. telek-jkvbén A I. 1. 2. sor, 317—319. hrsz. a. bevezetett és 400 frtra becsült ház, belsőség és kertből, ugy 3. sor 335. hrsz. alatt felvett és 50 frtra becsült szérús kertből és 4. sor, 1037. hrsz. alatti 299 frt. 50 krra becsült legelő földből álló ingatlanságokra az 1878. évi márcz. hó 16-ik napján d. e. 9 órákor mint I-ső és 1878. évi ápril hó 16-ik napján d. e. 9 órákor mint II-ik határidőben Soóskut községében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek mellett eladatni fognak u. m.:

1) Kikiáltási ár a fennebb részletesen kitétt becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitézött birtok nem fog eladatni.

2) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyiskészpénzben, v. ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3) Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig: az első 1/3-át az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 1 hónap alatt, a második 1/3-át ugyanazon naptól számítandó 2 hónap alatt; a harmadik 1/3-át ugyanazon naptól számítandó 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. tszék, tkvi. osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a székesfejevári kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni. — A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

4) Vevő köteles az épületeket a birtokba lépés napjával tűz-kár ellen biztosítani.

5) Az árverés jogerőre emelkedése és az első részlet lefizetése után vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6) A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog a vevő javára hivatalból eszközöltetni. — Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés alá bocsáttatni — és csupán egy határidőnek kitézése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitézött javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnek, hogy e részbeni keresetüket e hirdetésnek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tszék tkvi hatóságánál nyújtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen tszék székhelyén, vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésök végett helyben megbízottat rendeljenek, s azok neveit és lakását az eladásig jelentsék be, — ellenkező esetben Fejér Ferencz helyb. ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a sz.-fejevári kir. trvszék mint telek könyvi hatóságnak 1877. évi június hó 8-án tartott üléséből.

Madaras, Szekfü,
kir. tszéki helyettes elnök. kir. tszéki jegyző.

Hirdetmény.

Székesfejevár szab. kir. város törvényhatóságánál egy 60 frt. évi javadalmazással díjazott szülésznoi állomás üresedésbe jutván, felhivatnak az illető pályázni kívánók, hogy okmányokkal felszerelt kérvényeiket, f. márczius hó 9-ikig a városi hatóság ígató hivatalához benyújtani el ne mulasztssák, miután később jelentkezők folyamodványának hely nem adhatik.

Maga a választási cselekmény ugyancsak a f. évi márczius hó 14-ére kitézött rendes bizottsági ülésen fog eszközöztetni.

Kelt Sz.-Fejérvárott, az 1878. január hó 21. tartott városi közgyűlés határozatából.

Ullmann Miklós
tanácsnok, mint helyettes polgármester.

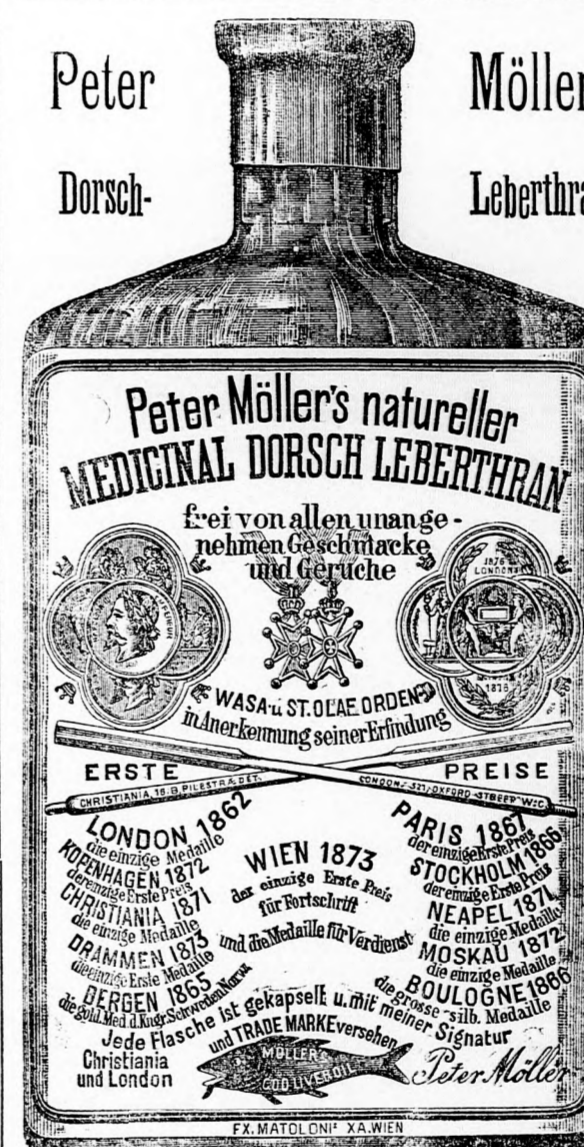
Tenyészkos-eladás.

Gróf Zichy Pál ur ő méltósága nagy-höröcsöki törzs-juhászatánál 40 darab

kitűnő gyapdús tenyészkos
eladó.

Déli-vaspálya állomás Szabad-Baththyan 1/4 óra, posta Sárbogárd.

A gazdatisztség.

Möller's Thran, in dessen eigenen Fabriken an den Fangplätzen, Lofoten-Inseln (Norwegen) aus frischen ausgesuchten Lebern bereitet, ist von Hassgebeir natürlicher Farbe bei angenehmen olivenöligem Geschmacke, fast geruchlos und kann vermög seinen leichten Verdaulichkeit selbst von dem schwächsten Magen vertragen werden.

Der Thran wird vom Fabrikanten selbst in Flaschen gefüllt und mit Original-Étiquette und Capsel versehen, ist daher das einzige Product seiner Art, bei welchem jede wie immer geartete Fälschung und Manipulation von Seite der Zwischändler ausgeschlossen wird; Consumenten wird somit eine erhöhte Garantie geboten, ein reines Naturproduct zu erhalten mit allen seinen ihm ursprünglich innewohnenden heilenden Eigenschaften, die sich bei Krankheiten, wie: Brust- und Lungenleiden, Skropheln, Drüsenkrankheiten, Schwächlichkeiten etc. vorzüglich bewähren.

Um dem vom grossen Publicum gelegten Vorurtheil zu begegnen, dass „brauner Thran“ medicinisch wirksamer sei als die „blassgelben“, sogenannten weissen Sorten, so empfehle ich die jeder Flasche beiliegende Abhandlung über Thran, seine Bereitung und Verfälschung einer geneigten Beachtung.

Ausstellung 1876. Philadelphia gegen sämtliche Concurrrenz der Welt der einzige erste Preis.

Zu beziehen durch alle renommirten Apotheken und Materialwaaren-Handlungen der Monarchie.

General-Depot in Wien: Paul Eckard III., Heumarkt 7.
Preis per Flasche Oe. W. fl. 1.

Depot:
Diebálla György,
Apotheker in Stuhlweissenburg.

Nyomatott Székesfejevárott a „Vörösmarty“ könyvnyomdában.